

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЂА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2014. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 6:
ПРИМЈЕНА УПРАВЉАЧКОГ РАЧУНОВОДСТВА

I– ТЕСТ ПИТАЊА

1) Финансијско рачуноводство:

- a) прати стил управљања
- b) законодавну и професионалну рачуноводствену регулативу у потпуности подржава
- c) акценат ставља на будућност
- d) извјештава о резултатима дијелова предузећа у краћим временским периодима

2) У односу на контролне одлуке, планске одлуке укључују:

- a) акцију и имплементацију планских одлука
- b) избор начина мјерења остварења и прибављање повратних информација
- c) избор циљева, предвиђање резултата различитих алтернативних начина постизања циљева
- d) избор алтернативе и доношење одлуке о начину постизања циљева

3) Стандард етичког понашања који у свом раду треба да поштује управљачки рачуновођа је:

- a) компетентност
- b) повјерљивост
- c) интегритет
- d) једноставност

4) Смјернице у поступцима рада управљачког рачуновође у функцији олакшавања одлучивања менаџмента су:

- a) имајте у виду законодавну и професионалну рачуноводствену регулативу када припремате извјештаје менаџерима
- b) имајте у фокусу купца (менаџера) када припремате извјештај
- c) примијените исти концепт трошка за различите сврхе
- d) примијените концепт: „различити трошкови за различите сврхе“

5) Примјер индиректног производног трошка је трошак:

- a) контроле квалитета различитих процеса
- b) осигурања машина
- c) прековременог рада плаћеног свим радницима постројења
- d) сати машинског рада

6) За доношење одлука о цијенама менаџерима су важни трошкови:

- a) једне функције у ланцу вриједности
- b) двије функције у ланцу вриједности
- c) три функције у ланцу вриједности
- d) свих шест функција у ланцу вриједности

- 7) **Анализа односа трошкови – обим активности – профит (CVP анализа) се заснива на претпоставци да:**
- a) се производња и продаја разликују
  - b) су трошкови подијељени на директне и индиректне
  - c) су производња и продаја једнаке
  - d) су трошкови подијељени на варијабилне и фиксне
- 8) **Тачка покрића или преломна тачка у новчаној вриједности израчунава се као:**
- a) (фиксни трошкови (ФТ) : јединична контрибуциона маржа (JKM)) x продајна цијена (ПЦ)
  - b) проценат контрибуционе марже (%KM) : фиксни трошкови (ФТ)
  - c) фиксни трошкови (ФТ) : проценат контрибуционе марже (%KM)
  - d) ни један од наведених одговора није тачан
- 9) **Оперативни левериџ (полуга) је однос:**
- a) фиксних трошкова и контрибуционог добитка
  - b) планиране продаје и продаје у тачки покрића
  - c) контрибуционог и оперативног добитка
  - d) варијабилних трошкова и контрибуционог добитка
- 10) **Апсорпциони метод обрачуна трошкова залиха производа обухвата:**
- a) варијабилне трошкови производње
  - b) само директне трошкове маркетинга
  - c) директне варијабилне и директне фиксне трошкове производње
  - d) варијабилне и фиксне трошкове производње
- 11) **Одаберите од наведеног шта припада кључним смјерницама управљачког рачуноводства :**
- a) Остати досљедан стратегији
  - b) Кориштење cost-benefit (трошак-корист) анализе
  - c) Утврђивање калкулација продајних цијена
  - d) Финансијске смјернице стратегија и буџетирања
- 12) **У процесном обрачуна трошкова се користи:**
- a) проста дивизиона калкулација
  - b) сложена дивизиона калкулација
  - c) калкулација еквивалентних бројева
  - d) калкулација везаних производа
- 13) **Пронађите тачне тврдње:**
- a) Историјски подаци о трошковима су увијек релевантни за доношење пословних одлука.
  - b) Трошкови који се мијењају за алтернативе и који се односе на будући период су увијек релевантни код доношења одлука.
  - c) Фиксни трошкови су увијек ирелевантни иако могу бити процијењени
  - d) Будући подаци о трошковима су увијек релевантни код доношења одлука о трошковима.

- 14) Заокружите тачну тврдњу везано за трошкове продатих производа:**
- a) у трошковима за продано могу се наћи и трошкови из претходног периода
  - b) у трошковима за продано не могу се наћи трошкови из претходног периода
  - c) у трошковима за продано (према МРС 2) улазе искључиво производни трошкови претходног периода
  - d) у трошковима за продано (према МРС 2) могу се наћи и трошкови складиштења
- 15) Парето дијаграм се користи код:**
- a) идентификације врсте трошкова
  - b) утврђивања учесталости појављивања појединих типова грешака
  - c) мјерења резултата умањења трошкова
  - d) идентификације и анализе трошкова квалитета
- 16) Основно правило код доношења одлуке везано за оптималну продајну цијену је да се она налази тамо гдје је:**
- a) највећа контрибуциона маржа по јединици
  - b) највећа продајна цијена
  - c) најнижи варијабилни тршкови
  - d) највећа бруто контрибуциона маржа
- 17) Износ прихода умањен за варијабилне трошкове, који доприносе обнављању фиксних трошкова, се назива:**
- a) бруто маржа
  - b) гранична добит
  - c) тачка покрића
  - d) оперативна полуга
- 18) За нормални шкарт можемо да кажемо:**
- a) може се избјећи и контролисати
  - b) саставни је дио одређеног производног процеса
  - c) као база се користе стварно започете јединице производње
  - d) као база се користе укупно довршене исправне јединице
- 19) Када одређујемо методу формирања интерне цијене подјединица, онда утичемо на:**
- a) Приходе подјединица
  - b) Трошкове подјединица
  - c) Профит јединице (друштва) као цјелине
- 20) Која предузећа би требала користити обрачун трошкова према наруџби?**
- a) Ревизорско друштво
  - b) Нафтна компанија
  - c) Компанија која производи дијелове за авион
  - d) Финансијске институције

II - ЗАДАЦИ

Задатак 1.

1. Производно предузеће има сљедеће показатеље успјешности пословања за прва два мјесеца 2013. године:

Елементи анализе	Јануар	Фебруар
Количине:		
Почетне залихе	200 ком.	700 ком.
Произведено	15.000 ком.	15.200 ком.
Продаја	14.500 ком.	15.300 ком.
Јединични варијабилни трошкови:		
Производни јединични трошкови	500 н.ј./ком.	500 н.ј./ком.
Непроизводни јединични трошкови (трошкови маркетинга, трошкови периода)	120 н.ј./ком.	120 н.ј./ком.
Фиксни трошкови:		
Производни трошкови	1.000.000 н.ј.	1.000.000 н.ј.
Трошкови маркетинга	300.000 н.ј.	300.000 н.ј.

Претпоставити да предузеће користи ФИФО метод обрачуна тока залиха готових производа, те да се обрачун врши по стварним вриједностима, уз продајну цијену по јединици производа од 1.000 н.ј./ком.

- Извршити обрачун резултата пословања за два узастопна периода обрачунавајући залихе учинака према методу варијабилних (непотпуних) трошкова.
- Констатовати чиме је узрокована разлика у резултатима два обрачунска периода.
- Констатовати како се израчунава разлика у пословним резултатима два претходно анализирана обрачунска периода.

Рјешење:

1) Резултати пословања рачунати према концепту **обрачуна по варијабилним трошковима** за анализирани обрачунски периоди су: 4.210.000 н.ј. у јануару и 4.514.000 н.ј. у фебруару

Потврда:

Обрачун по варијабилним трошковима	Јануар 2013.		Фебруар 2013.	
Приходи 1.000 x (14.500; 15.300)		14.500.000		15.300.000
Варијабилни трошкови:				
Вриједност почетног стања залиха гот. произв. 500 x (200; 700)	100.000		350.000	
Варијабилни трошкови произведених произв. 500 x (15.000; 15.200)	7.500.000		7.600.000	
Трошкови производа расположивих за продају	7.600.000		7.950.000	
Крајње стање залиха готових производа 500 x (700; 600)	350.000		300.000	
Варијабилни производни трошк. продатих пр.	7.250.000		7.650.000	

Варијабилни трошкови маркетинга 120 x (14.500; 15.300)	1.740.000		1.836.000	
Укупни варијабилни трошкови		8.990.000		9.486.000
Контрибуциони добитак (маржа)		5.510.000		5.814.000
Фиксни трошкови:				
Фиксни трошкови производње	1.000.000		1.000.000	
Фиксни трошкови маркетинга	300.000		300.000	
Укупни фиксни трошкови		1.300.000		1.300.000
Пословни добитак		4.210.000		4.514.000

II) Разлика у резултатима два обрачунска периода у анализираном задатку узрокована је: промјенама у нивоу продаје

III) Износ разлике у пословним резултатима два претходно анализирана обрачунска периода израчунава се: јединични контрибуциони добитак x промјена у нивоу продаје

Потврда:

Промјене у пословном резултату по варијабилном обрачуна: јединични контрибуциони добитак x промјена у нивоу продаје

$$\begin{aligned}
 & \text{фебруар у односу на јануар 2013. године: } \dots = (\text{ПЦ} - (\text{ЈВПТ} + \text{ЈВНТ})) \times (\dots) = \\
 & = 4.514.000 \text{ н.ј.} - 4.210.000 \text{ н.ј.} = (1.000 \text{ н.ј./ком.} - (500 \text{ н.ј./ком.} + 120 \text{ н.ј./ком.})) \times \\
 & \quad (15.300 \text{ ком.} - 14.500 \text{ ком.}) \\
 & \quad 304.000 \text{ н.ј.} = 304.000 \text{ н.ј.}
 \end{aligned}$$

Задатак 2.

Друштво ХУ доо производи три производа: а,б,ц у одјелима:А,Б,Ц. Резултати пословања за пословну годину по одјелима су како слиједи:

Опис	А	Б	Ц	Укупно
Продаја	350.000	500.000	550.000	1.400.000
Директни материјал	110.000	100.000	155.000	365.000
Директни рад	32.000	50.000	99.000	181.000
Варијабилни општи трошкови	25.000	70.000	185.000	280.000
Фиксни трошкови одјељења	40.000	90.000	60.000	190.000
Фиксни заједнички трошкови	90.000	90.000	90.000	270.000
Укупни трошкови	297.000	400.000	589.000	1.286.000
Пословни резултат	53.000	100.000	(39.000)	114.000

Питање:

- Израчунајте у датој табели резултат преко контрибуционе марже. (5 поена)
- Урадите инкременталну анализу, преко контрибуционе марже и дајте приједлог одлуке да ли треба искључити одјељење Ц, односно престати производити производ ц, обзиром да овај одјел послује са губитком, с тим што требате имати у виду да заједнички фиксни трошкови остају на исом нивоу. (10 поена)
- Урадите диференцијалну анализу преко контрибуционе марже у случају да су властити фиксни трошкови одјељења Ц 120.000 КМ и дајте приједлог одлуке да ли задржати одјел Ц или не. (15 поена)

Рјешење:

- Израчун пословног резултата преко контрибуционе марже је слиједећи (5 поена)

Опис	А	Б	Ц	Укупно
Продаја	350.000	500.000	550.000	1.400.000
Директни материјал	110.000	100.000	155.000	365.000
Директни рад	32.000	50.000	99.000	181.000
Варијабилни општи трошкови	25.000	70.000	185.000	280.000
Контрибуциона мржа	183.000	280.000	111.000	574.000
Фиксни трошкови одјељења	40.000	90.000	60.000	190.000
Фиксни заједнички трошкови	90.000	90.000	90.000	270.000
Укупни фиксни трошкови	130.000	180.000	150.000	460.000
Пословни резултат(КМ-УФТ)	53.000	100.000	(39.000)	114.000

б) Инкрементална анализа подразумијева упоређивање резултата, преко контрибуционе марже са и без одјељења Ц.

Опис	Резултат са одјељењем Ц	Резултат без одјељења Ц
Продаја	1.400.000	850.000
Директни материјал	365.000	210.000
Директни рад	181.000	82.000
Варијабилни општи трошкови	280.000	95.000
КОНТРИБУЦИОНА МАРЖА	574.000	463.000
Фиксни трошкови одјељења	190.000	130.000
Фиксни заједнички трошкови	270.000	270.000
Укупни фиксни трошкови	460.000	400.000
Пословни резултат	114.000	63.000

Одлука је да не треба укинути одјељење Ц јер ће у том случају резултата бити нижи управо за дио заједничких трошкова које је „покривао „ одјел Ц тј. за 51.000 КМ .

ц) Прво треба урадити нову табелу са промјенама у фиксним трошковима одјељења Ц и укупног резултата са одјељењем Ц како слиједи:

Опис	А	Б	Ц	Укупно
Продаја	350.000	500.000	550.000	1.400.000
Директни материјал	110.000	100.000	155.000	365.000
Директни рад	32.000	50.000	99.000	181.000
Варијабилни општи трошкови	25.000	70.000	185.000	280.000
Контрибуциона мржа	183.000	280.000	111.000	574.000
Фиксни трошкови одјељења	40.000	90.000	120.000	250.000
Фиксни заједнички трошкови	90.000	90.000	90.000	270.000
Укупни фиксни трошкови	130.000	180.000	210.000	520.000
Пословни резултат(КМ-УФТ)	53.000	100.000	(99.000)	54.000

Диференцијална анализа за одлуку : Да ли искључити одјел Ц?, изгледа како слиједи:

Опис	Резултат са одјељењем Ц	Резултат без одјељења Ц	Диференцијална анализа
Продаја	1.400.000	850.000	(550.000)
Директни материјал	365.000	210.000	155.000
Директни рад	181.000	82.000	99.000
Варијабилни општи трошкови	280.000	95.000	185.000
КОНТРИБУЦИОНА МАРЖА	574.000	463.000	111.000
Фиксни трошкови одјељења	250.000	130.000	120.000
Фиксни заједнички трошкови	270.000	270.000	-
Укупни фиксни трошкови	520.000	400.000	120.000
Пословни резултат	54.000	63.000	(9.000)

Образложење: Одлука је у другом случају да одјел Ц треба укинути јер је резултат нижи за 11.000КМ, јер управо за толико својом контрибуционом маржом одјел не може да покрије ни властите фиксне трошкове.